نەبەردکانی نەوەیەک /ـا پەیینی لاوان وخوڤقانی ئینسانەکی نوێ … جەمال کەشش

واز لە ژینگە بهێنن، ،سیستەم بگۆڕن

نەوەی سەفرکان، نەوەی سانەی دوو هەزارکان بەدواوە، پێکهاتوویەکی کەمایەتین لە ئانکاریەکی نوێدا ئامادەن بەرامپەین ، بە هەڵتەکاندنی دونیای کۆن ، بە دەستدانێ پێشخستنی کەمگا ودامەزاندنی جیهانەکی ئازاد(ئادیکاڵ دەبەتە واقیع/هەفتنامەی تسایت/ئەلمانیا، سەرتایی ٦.٢٠١٩). نەوەیەک سانێ خەماویی وتاریکەکانی دەیەی نەوەدکانی منانی ، لە نێو رژێ لاویی وسەرکەشیکانی پێ شەوق وسەوزاییکانی چەکردەتەوە، زانستە کەمایەتی وسیسیلەژی وتەکنەلەژییکانی ، توانایەکی هزری وبیری تیژی بەیاری دروست وخەرای پێداوە..

نەوەیەک لە نێو وکپپیدیایەکی زانیاری مەزندا، لە نێو گەورەترین کتیبخانەی دیجیتالیدا، بە دوو چرکە بتوانێت لە بارەی خەی ودونیاو کێشە وپرسیار وگومانکان لەسەرهەقیقەت لە مەحکبدات. نەوەی گلۆبەلایزەیشن وکەکردنەوەی دونیا لە چەند دیسیکیک وداتای پێ زانیاری چەند هەزار ڕاپەیی یە، نەوەیەک چەند زمانی زیندووی جیهانی دەزانێت ورژانە لە پەیوەندییەکانیدا وبە چالاکیەکانی وبە کارو بە بەهرەو خولیاکانی بەکاریدەهێنێت.

نەوەیەک، فورسەتیکی ناوازە وهەرزان وکاراوگونجاوو سادەی کەوتوتە بەردەست، بتوانێت بەشدارو چالاک وزیندوو بێت لە دروستکردنی بیرۆای گشتیداو لەکەلیکتیفی چالاکیە ڕژانییەکاندا، لە، نەوەیەک بەرهەمهاتووی قۆناخکی نوێ یە ، هەست ولەکدانەوەیەکی شۆڕ گشتیان لا دروست بووە، کە نامە وتوێژن بە هەموو شتەکی ئەستای کۆن، لەدژی هیرارکیێت، پاتریۆتیستی ، ناسیۆنالیستیت، بەزارن لە سیاسەتی، لەکلتوری، لە نەرم، لە پەیوەندییە کەمایەتییە ترادسیونیکانی، لە پیرەزییکانی، لەکاریزما و لەدگمە فکرییکانی. نەوەیەکن وە تانانێت کەوتونەتە ئەو دیو دابەشبونی جەندەری، کەنفسیۆن وناسیونەوە. ئەم نەوەیە زۆر بەدیار کێشە فەلسەفیکانەوە دانیشێت، زیاتر پشت بە لەکەینەوەی بواری زانستە سروشتی وفەلسەفە کەمایەتیکان وئەزمون وداتا وستاتستیک دەبەستێت.

نەوەی سالانی سفرەکان، نەوەیەکی تاڵیرانس وکراوەن، هاو نیشتمانی جیهانی وکۆسمۆن و چەپخواز وئینسانددۆستن. نەوەیەکن(زۆر لە نەوەی ساڵانی پێش شەشی گەورەی فەرەنسا) دەچن، نەوەیەکن لەدایکدەبن وەک ئەوەی جیهان هەروا بوو، لە حیکایەتی سەروری بەزارن، قەدەشتی شارو لادێ نەوانیان خەریکە نامیینێ ولادێیەکان یان دەچنە باوەشی قەهراوی پەراوێزی شار و یان خەیان بە هەموو چەم وجۆبارەوە بەرەو شارچکەیەکی مەدەنی گەشە دەکەن.

لە نەو ئەربانە مەدەرنە گەورەکاندا، کۆمایەتیەکی زۆر کەم تەواوی سەروەتی کۆمەڵگایان قەرخکردووە و وەحشی دوای قازانجن ،لە ململانێ ولە کێبەکێیەکی زۆرملەی نەو خەیانداو شکاندنەوەیی بە ناچاری بەسەر تونەد کردنەوەی هاڵوەرجی بەرهەمهێنانەوە ، وەک تاکە دەروازەی مانەوەی سیستەمی کاپیتالیزم، نائارامی و ئاکە ئاک و ئومێد وژیانی ملمێنان ئینسانی ئاپۆچی نەو مانەوەی فیزیکی کۆمەڵگا کردووە. ، شەڕی گەورەی ماوەرانی، فڕاحەتی فەادانی هەزاران تەن خواردن بە دانەبەزینی نرخ، بەخۆمەشکردنی سەدان هەکتار زەوی بە ئاوەی کۆمپانیایەکی گەورەی جیهانی بتوانێت بەکەمەک هەرزان ترلە کۆمپانیا ئاکابڕەکەی مەوادە خاوەکانی بگوازێتەوە.
ئاوی خواردنەوە لە ئاستی جیهاندا ، لەلایەن چەند فیرما وکارتیلی نەو نەتەوەییەوە، مەنەپلکراوە(نیستلەوئیقیان…) . ئەم خەرەندە گەورە کۆمەڵایەتیە، لەلایەن دامەزراوەکانی دەوڵەتانکەوە، کە زۆر کەم باکی بە ژیان وگوزەرانی ئەم نەوەیە هەیە، بە ڕووی هەموو ناڕەزایەتیەکدا ئەم کۆمایەتیە دەپارێزرێت و بە ئەم ئاسپاردەیەش،پەرلەمان وماسکی میدیایی و تەواو و سەربازیشی لەمێچکدایە.

ئەم نەوەیە لە پاو کەمتر لە دەیەیەک لەبەرامبەر پەنجەرەیەکدا وەستا کە دەوانێتە پانتایی ئەهەندکانی ژیان وبیەوێت بچێند چەرکەیەک جۆهەر وپروسەی ئاستیکانی بە دەرکەوێت.(لەکاتیکدا سوقرات پەی وابوو ناتوانین ئاگەرکان دیاری بکەین، یان تێبگەین و دیاریبکەین). نەوەیەکن زۆر لەبەرامبەر سیکسولیتیت وکراوەن و دیدگایەکی ئینسانیان بە نەو خەیان پەیداکردوە، منا وژیان وکۆسایەتی منا، دەبێتە سەنتەر(دەستدرێژی بە سەر ماف وکەرامەتی منا، وەک تاوانی یەکجار گەورە دژمەردرە وژیانی منا دەبێتە سەنتەری ئهتماماتی کۆمەڵایەتی وسیاسی وئابوری وئایدۆلۆژیەکان). کەشی پەنابەران و ژینگە و پرسی گەورە لە ئایندی خەیان بووەتام ناهەلن. لەبارەی سەردەمکانی گەشەی مرۆقایەتیەوە، زۆر جار لەگەڵ

هەر داهێنان ووەرچەرخانێکی مەزن لە بواری میدیا و زانیاریدا، زەمینەیەکی یەکجار گونجاویان بۆ ئاپۆینی جەماوەری وشیارش کەمپاینەکان پیکهێناوە. وەک دەزینەوەی ئالف با، لەکەماری یەنانی کۆن وەرمادا، چاپ لە شێشی گەورەی فەرەنسادا.

هەموو سیستەمێک بەگەنی کردووە ..

لە کۆتایی مانگی ١٢ی ساڵی پارەوە ، وەتا ئێستا زیاتر ١٢٠ وڵاتی جیهان، لەشارە گەورەکان وشارۆچکەکان وقوتابخانەکان ، خوێندکاران ولاوان وهەڵسوراوانی ئەکە سیستەم و خێڵکی ناڕازیی ، خەپیشاندان دەکەن ومیتنگی جەماوەری وکەو کەبونەوە ساز دەدەن. سەرەتا کەم وبایەخ وگرنگی ئۆوتەی نەبوو، ئێستا هەفتانە بەردەوام خەپیشاندانەکان لەسەرانسەری جیهان بەسەدان هەزار کەس تێدەپەڕنێت و بزوتنەوەکەیان لەژێر ناوی ((هەینی بۆ ئاینده)) ئاسەی ئالتەرناتیفی سیاسی/ کەمپاینەتی بۆ دەربازبون لە وەحشەتی قازانج و کێشەکانی کەمپانگای ئەمێی سەرمایەداری وەرگرتوە.
بۆتایبەت لە ئۆوروپا(سەر زەمینی واقعی نمای بزوتنەوەکە)مەری بۆ زەر لایەنی کەمپاینەتی وسیاسی وەرشنبیری کەمپانگاوە کوتاوە. ئۆو پرس وپرسیارانەی ئەم نەوێیە ، وەک چارتا وپلاتفەرم ومانیفیستەکەی خەی بەدەوریدا کەبوتەوە، و شەوازو تاکتک وئامرازەکانی تەکەشانی بۆ دەکەن ، لە بەرتەسکی دیدگای لیبرالیزمی کلاسیکی تێدەپەڕنێ و ناتەبا ودژ بۆ نیولیبالیزم و وژورنالیزمی ئاراستەکراوە، زەر کەس بۆ درێژە وگەشەپێکردنی (بزوتنەوەی ئەکیپای ستریت) ئەمەریکا دەزانێت لەکاتی ئەزمەی ئابوری ساڵی ٢٠٠٨ ویان فەرمکی نوێی (ناڕەزایەتی هەڵک زەردەکان)ی فەرەنسا، بەرجەستەترین نمونەی سەرکەوتنی میدیای ئەو فلمە ٤٥ دەقیقەیە بوو، کە (ریزە /Rezo) ناوەک بۆ تەکشکاندنی جەبەروتی پارتی دیموکراتی مەسیحی ئەلمانی لە یوتوب کە خەی دەرهێنەری بوو، بەاوکردوە، ١٣ ملیۆن کەس بینیوتی لە کاتەکدا هیچ کام لەکەنالە تەلەفزیونیە زەر بەناوبانگەکانیش ناتوانن بەو ژمارەیە بگەن.

پارتە سەوزەکانی ئۆروپا وئەم نەوێیە

پارتە سەوزەکان بۆتایبەت لەئۆوروپای رۆژئاوا، کەمەژویەکی ٣٠ /٤٠ ساڵیان هەیە، تەوەری سەرەکیان مەسەلەی ژینگەپارەزی بووە. دەورانێی جەراوجەر، لە ولاتانێی جەراوجەر بابەتەکی کەمپاینەتی/سیاسیان وەک تەوەری خەبات بەدەستەوە گرتوەو وەکەمپینی جەراوجەریان بەبەدیهێنانی سازداوە. دەمەک لەنێوبردنی ئەتەم،

دەمەک مافی ئاژەڵان، دەمیک سیستەمی تەندروستی ، دەمەک مافی کەمایەتیەکان، مافەکانی مرۆڤ وبەتایبەت پەنابەران، سیستەمی خوێندن، سیستەمی ڕەگ وبان و پاراستنی ژینگە وکەمکردنەوەی گازی ژەهراوی و لاستیک و..هتد. بەدرێژایی ئەم ماوەیەش چ ڕاستەوخۆ لەگەڵ سەرمایەداری دیموکراتەکان لە حوکمڕانی ودەوڵەتدا بوون یان لە شەقام لەگەڵ سەرمایەداری وئانارشیتەکان وکەمۆنیستەکان وکۆنیسەکاندا بەپێی تیماو داواکانیان کەمیتەی هاوبەش وبەڕێی بەرنگاریان پێکهێناوە. بەڵام بەردەوام لە پراوێزی کەمەگا و بە نیەک لە دەسەاتدا بوون.

هیچ کات بۆئەندازەی ئەم یەکدوساەیی دوایی سەرنجی میدیا لەسەریان نەبووەو هیزی سیاسیان لەکەمەگا ودەسەاتیان لەپەرلەمان ودامەزراوە فەرمیەکاندا نەبووە. پەشتر زۆر ڕادیکاڵ ولە دژی لیبزالەزمی نوێ بون، وەک دەوترا(شووتی بون، ناوەوە سورو دڕاوە کەسک). هەندەک بە کەمەنیزمی سەدەی بیست ویەکی دەچواند. ڕاستە ئەم نوێیە مەیل وسمپاتیان بە گشتی بە سۆزەکان هەیە وئەمەش خاڵە لاوازیانە، لاوان بەگشتی پشتیان لە پارتە تەقلیدیە سواوەکان کردووە، ئەم چەکەرەکردنەوەی سۆزەکان ،دەتوانین بەکورتی دیاریبکەین، ئەو گەڕانە چەنایەتیە یە لە پارتە سۆزەکان،لە بری ڕادیکالیەتی دژی کاپیتالیزم، خەباتی چینایەتی ئێستا پەکەوە ژیان وسازانئ کەمەڵایەتی یە،لە بری ناکۆکی چینایەتی وسیستەمی کاپیتالیزمی بە کارساتەکانی ژینگە،. لەو کاتەی پارتە تەقلیدیەکانی تری کەمەگا لە شوێن خەیان بەدیار بەرنامەکانیاوە دانیشتبون، پارتە سۆزەکان ئەو خەگونجاندن وپشەوەیان پەرەپێدا، کە لاوان وهیواکانیان وخەونەکانیان لە خیانەدا بگونجێنن. پەرچەمی خواست وخەونەکانی لاوان، خوێنگەرمانە بەرزکەنەوە وخەیان لەگەڵ ئەم نوێیە بسازێنن.

لاوانی کوردستانی عەراق (عەراق) وپرۆژەی کەمۆنیستی

نوێیەکی بەئاگا وسەرکیش وتووڕە لە دەسەات ولەکەی سیستەمی پیکهاتەی لەقەبدانی تەنگی ژیانی پەیدا بووە. ئەم نوێیە، بەدەست سیاسیە کۆنەپەرست و دەستکەوتە پیرۆزکانی ڕابەروقارمانە نەتەوەییە چاوچنۆکانەوە، ڕەحی هەڵاهەڵا بووە. ژیانی ڕۆژانەی ئاسایی، ئەم نوێیە، گیردەی گەورەترین چەقبەستنی سیستەمی سیاسی وکەمەڵایەتی وحزبی بوە. لە نو بازنەی بەتاڵی حوکمڕانی بنەماڵەیی ودەسەاتکی قەهراوی دا، سەرگەردان بەئەبەدی دەسوەتەوە، نوێیکن، چاوەوانی وتموحی باشترکردنی ژیانیان، لەگەڵ دیواری

بەرزی حسارکانی دەسەلات وکەمەگادا، لەگەڵ تفەنگبەدەستکانی ((ناوچەو مەبەندکان))و یاساوەڵ چاو زیتکانی مەال وئاین وکلتورو پایە بەرزی دەوەمەندە دەبەنگکاندا، ووبەوو دەبەتەو.

نەوەی سانی سفرکان، بەراورد بە نەوەی سانی نەوەدکان، مانەو لە کوردستان گیریان خوارد . شپەلی نازایەتیە جماوەری وتاکیکان، خەرشنبیرکردن وچالاکیە فکری وسیاسی وهونریکان، بایکتی هەلیژاردنی پەرلەمانی وەوورگەان لە پارتە تقلیدی وکەنپارز وهەرمیکان، روناکی بەخشن وتاکە ئومدن کە خیان گەکی جیاواز بە ئازادی وبە پشکوتن و بشەش هەبژرن.

لە تەواوی ئەو هاوەاتیانەی کوردستان، لە یک کسی هەموو ئەو لاوانەی لەگای کچ وهەاتن، زیندانیکران لەلایەن دەوەتانەو، خنکان، سوتان، بریندار بون، بزر بوون، سەقت بون ، بەزار دیپەرتکرانەو، چارنوسی مناەکانیان، هاوسەرکانیان، ئەوان هاوەاتی پلە دەیی نیشتمانی دایک نەبوون، حکومتی هەرمی کوردستان، میشک میوانی نەبوو، نە شکاتک، لەپرسینەویک، تەلەفنک، سەردانیک، نەبوو. تەنانت خەرجی لاشەی کارساتکانی گەکا وبانیشی نەگرتە ئەستی.
ئەو نەویەی مانەو ش لە کوردستان، هیچ نلەپرسراوتیک ونەخشیکی حکومتی هەرم نەبو، بە خساندنی هەلومەرجی گونجاوتر بە ژیان وپلاندانان بە کەمکردنەوەی کچ ولە نەوبردنی هەکارکانی هەاتن و سەرهەگرتن.
ئەم نەویە جوانترین کانی لە جنگی بەرنگاری لەدژی دەسەاتی بەرژوازی کوردیدا گیانیان لەدەستداو، لە بەردبارانکردنی بنکەو بارگای حزبە دەسەاتدار وئەپزسیونە هەلپەرست وپپەلیستکاندا (ئەژوان وسورکیووبیلال وگەرمیان و.....). لە دژی هەژاری ونەداری، بەرەزی وشکەدا(سەرانی مامە حمە)، لە دژی گندەی وتانان ودیکتاتەری ژنەالەکان(کاوە گەرمیانی)، لە دژی کەی سیستەمی گندەی وپاتریارکی و چاوچنکی وپاوانی موک ومال وسیاست ودەسەات وجیاوازی چینایەتی(سەردشت عوسمان).

شوناس وخباتی چینایەتی

نەوەی سانی دوهەزارکان، نەویکن خون وخولیای جیاوازیان لا پیدا بو. زر ئینساندست وژندست وژیاندست وکتیب دستن. ئەو نەویەی پیدا بوو، کەمتر پیاوسالارو ئگرسیف وشاوین. نەویکن ئیدی حیکایەتکان، کەمتر جگای خوقاندنەوەی داستانە

سەرمەدیەکانیان دەبێت. دەورانی(زیندانی سیاسی وپشمەرگەی کۆن وشەشی ئەیلوول)، کەتایی دێت ، بابەتە کۆمەڵایەتی ویەکسانی وئازادیە سیاسی ومافە مەدەنی یەکان وهاوڵاتی بون وخەشی وشکۆ وەنزو بوونی ئینسانی، جیگای دەگرێتەوە. ئەم نەوەیە ناکۆکی یە چینایەتیە کلاسیکیەکانی کەپیتالیزم بە شێوەلە هەزری وفەلسەفیە نوێیەکان پەرچەمدار دەکات.
ئەم نەوەیە کوردبون، ناکاتە تاکە شوناسی و ئیسلامیش بە نامە دەزانێت بە بونە جیهانیەکەی. ئەم نەوەیە ،دەبێتە بەشکی هەلپەکراو لە لە تەوژمە جیهانیەکان وئارەزووی قولی شکاندنی سنورەکان و گەیدیە وتینووی گەشت وگوزارە. ئەم نەوەیە ئیدی ناتوانێت لە حەساری خەزانە گەورە خەلکیەکاندا، ئاسودە بێت وهەست بەئارامی بکات. ئەم نەوەیە دەیەویت ئازاد بێت وماف وکەرامەتی پاەنزراو بێت. ئەم نەوەیە سیما وئاکار، جل وبەرگ وئادابی، هەلسوکەوتی رەژانەو مامەڵەی لەگەڵ دایک وخوشک وهاوسەروباوک وبراو هاوەڵە کاندا، نوە یە ودێوەت کەسایەتیەکی درەژکراوی میژوی کۆن نەبێت. شوناسی نەوەی نوە، نەخەملوە، بەنام فرچکەو گەلاوەژکەی یەکجار ئایندە بەخشن.

نەبەردەکانی ئەم نەوەیە:

(واز لە ژینگە بهێنن، سیستەم بگۆڕن)، (هەموو سیستەمە کە بە گۆنە)، لە خەپیشاندانە گەورەکان وبەزمانە جەراوجەرەکان بەرز دەکرێنەوە، ناوەڕۆکی دژی کاپیتالیستی ئەم ڕاپەڕینەی لاوان وەنا دەکات. کە ەنگە زەریش خەپیشاندەران لە ئالەزی سیستەمەکە نەگەن. نەبەردەکی واقعیە، ئەو جدالاتە فکری وسیاسیانەی ئەمەگا، لە ناتەبایی بەرهەمهێنانی سەرمایەداری لەگەڵ مانەوەی ئینسانیەتی ئینسان،ناکۆکی چارە هێنەگری سودی سەرمایە وتەبایی وخەشگوزەرانی کۆمەڵایەتی دانیشتوان. هەر پەشکەوتنکی بەواری زانست وبەواری گەشپەدانی کۆمەڵایەتی، دەکاتە سەرچاوەی فەرهود وکەبەکە کەکۆی سەرمایە.لاوان لە نەو ئەم ژینگەیەدا ، لە نەو ئەم پرسیارو تەوژمە سیاسی وفکریانەدا، لە نەو ئەم خەپیشاندان ومانگرتنانەدا، دەتوانن ئاسەیکی گەشی سەشیالیستی بەدی بکەن.

ئەم نوسینە کورتە تایبەت نیە بە خەباتی لاوان بە ماف وداوای تایبەت بە خەیان وتەوژکەیان ، بە فراوانکردنەوەی باخچەو ودروشانەوەی پرشنگی جوانی وبەختیان، بەکە گیان وئایدیا و خەونکانیان لە گەرینی سەرتاپای کۆمەگادا، وەک دایناەی هەزکی نوەی شەشگەر، وەک پەیدابوونی ئینسانکی نوە کە دێوەت بە زووی

لە چوسانەوە، لە ئەشکەنجە، لە هەژاری، لە شەڕ، لە نەزانین،لە دەستاتی دیکتاتۆری ڕزگاری بێت. ئەم نەوێیە هەڵکی نوێ مارکسیزمی ئەرسەدەکسی دەکاتە ئامرازی ڕەشنکردنەوەی واقعیاتی چینایەتی وکەمینیزمی نوێش دەکاتە پراتیکی شەڕشگێڕانە.خەیاڵی نیە و مجامەڵەش نیە، بەشایەکی سیاسی گەورە هەیە، لەبەردەم بابەتە کەمایەتی ویکسانی وئازادییە سیاسی ومافە مەدەنی یەکان وهاوڵاتی بون وخەشی وشکۆ وڕێزو بوونی ئینسانی، جیگای ئالتەرناتیفیی کەمینیستیدا چاوەڕێی نەوێیەکی هەشیاروبە دەربەست دەکات.

گریمانی یەکجار زۆرە، شوناسی سیاسی ئەم نەوێیە لە ڕێکخراوی کوردستانی ئالتەرناتیفی کەمینیستی لەعراقدا، بەرجەستە ببێتەوە. پەرچەمی نەوێیەکی ئینسانی سۆسیالیست وئازادیخوازو هەشیارو ناڕازایی بەدەستەوە بگرێت. ئەم نەوێیە. ئینسانێکی نوێ یە.

جەمال کەشش
١٤.٦.٢٠١٩

چۆنێتی خوێندنەوە دەروازەیەك بۆ ئاشنابوون بەکتێب ... ئانانی/سەدیق سەعید وانزی

ئەزموونی خوێندنەوەی خوێنەران چەند لە ئاستی ستایل و کرداردا لە یەکتری جیاوازبێت، دواجار هەموویان لەو خاڵەدا یەکدەگرنەوە کە ئەویش چۆژ بینینە لە خوێندنەوەی کتێب. چۆژێك کە مرۆڤ ناتوانێت گوزارشتێکی ڕاستە قینەی بە زمان لێ بکات، مەگەر خێی خوێنەری کتێب و لە نێو دنیای کتێب نەبێت. بۆا ناکەم لە ژیانی مرۆڤەکاندا، بە تایبەتیش لە کەمەلگا دواکەوتاییەکاندا، هیچ نەوەندو ئەرگانێکی پەروەردەیی و کەمەایەتی، هێندەی کتێب مرۆڤ فێری پەروەردەکردن وزانست و مەعریفە بکەن.
نەوەندەکانی خوێندن لە کوردستاندا، تاکی خاوەن بۆانامە بەرهەم دەهێنن، بەڵام تاکی بیرکەرەوەو خوێنەر دروست ناکەن. ئەمە دەلالەتە

لەوەی کە پەروەردە و فێرکردن بە گشتی لە نێو ئێمەدا، □□□□کی ئەوتۆیان لە بە کولتووریکردنی خوێنەوە و ئاشنا بوونی مرۆڤ بە کتێب نەبینیوە. لێرەوەش زۆر بە ئاسانی درك بەوە دەکەین کە قوتابیانی زانکۆ و پەیمانگاکانیش، لەو تۆژانە نین کە دەخوێننەوە. ئەوەی سەرو کاری لەگەڵ کتێب و دنیای خوێنەوە هەبێت، دەزانێت کە کتێب چ بە خشش و سەرمایەکی مرۆیی گەورەیە کە مرۆڤەکان فێری چییەتی و چۆنییەتی ژیان و ئامان و بیرکردنەوە دەکات. ئێمە میللەتێکین بەداخەوە ناخوێنینیەوە، بۆیە زۆربەی کێشە مەعریفی و هوشیارییەکانی کۆمەڵگا، ڕەنگدانەوەی نەبوونی ئەو پاشخانە کولتووریەیە کە سەرچاوەکەی لە خوێنەوە دروست دەبێت.
بۆیە چەند هەوڵی بە کولتووریکردنی خوێنەوە و ناسینی دنیای کتێب بدەین، ئەوەندەی تر لە داهێنانەکان و پێشکەوتنەکان نزیك دەبینەوە. کتێبی(چۆژی خوێندنەوە) هەوڵێکە بۆ ناسانەن وگوزارشتکردن لە پەیوەندی نێوان مرۆڤ و کتێب. ئەم کتێبە، ئەزموونی چوارەدە نووسەر لە بارەی ئامان و گوزارشتکردن لە کتێب و خوێندنەوە لە خۆدەگرێت. ئەگەرچی دیدگای هەریەك لەونووسەرانە لە بارەی کتێبەوە جیان لە یەکتری، بەڵام دەکرێ بڵێین دواجار هەموو ئەو دیدگایانە بە ڕوانینکی هاوبەش و جێگیردەگەن لە بارەی کتێبەوە کە دەکرێ لە چەند لایەنکەوە پوختییان بکەینەوە.
بە بۆای هەموو ئەو نووسەرانە، ئەگەرچی لە ڕووی تەمەن و زەمەنی ئاشنابوون بە کتێب جیاوازیی لە نێوانیان هەیە، بەڵام هەموویان کۆکن لەسەر ئەوەی کە دوای ئاشنابوون وپەیوەندییان لە گەڵ کتێب، بوونەتە کەسیەتیەکی دیکە. بەدەربڕینکی تر،دەکرێ بڵێین کتێب یەکێکە لەو ئامرازانەی کە ستایلی ژیانی مرۆڤ دەگ□□ت. لە دیارترین سیماکانی ئەو گ□□انکاریەش، بیرکردنەوە و ت□□وانینی جیاوازە بۆ ژیان و دەوروبەر.کتێب وا لە مرۆڤ دەکات بە شێوەیەکی دیکە دنیا ببینێت.
جیاوازتر لەوانەی ناخوێننەوە، بیر بکاتەوە و سەرنجی هەبێت. بە بۆای هەریەك لەو نووسەرانە، کتێب بۆ ئەوان کردنەوەی دەرگایەکی دیکەی جیاوازبووە بە ڕووی ژیاندا بەدەر لەوهەموو دەرگا کلاسیکییانەی ژیان کە مرۆڤەکانی تر پێیەوە ئاهاتوون. ئەو نووسەرانە، باس لەوە دەکەن کە ئەوان لە دوای ئاشنابوونییان بە دنیای فراوانی کتێب،بوونەتە بوونەوەرێکی دیکە.
ئەگەرچی مەرج نییە کتێب مرۆڤێکی سوپەرمانی دروست بکات، بەڵام بێگومان، دەیکاتە کەسیەتیەکی جیاواز لەوەی بەرلە ناسینی کتێب هەبووە.چونکە کتێب خەیاڵ و بینینی مرۆڤ لەبەردەم دنیادا فراوانتر و ئاسۆی بیرکردنەوەی گەورەتر دەکات.کتێب سەرچاوەی زانین و

مەعریفەیە، دەشێ مرۆڤ لە هەر کتێبێکدا، بە زانستێکی نوێ و هوشیاریەکی نوێ بگات. خاڵێکی دیکە، کە دیدگای بە شێکی زۆری ئەو نووسەرانە هاوڕان لە سەری ئەویش ئەوەیە، کە ئەنگە هەموو کتێبێك وەك سەرچاوەی زانست و داهێنان و خزمەت بە مرۆڤایەتی سەیرنەکەین.
بە بۆای بە شێکی زۆر لەو نووسەرانە، دەشێ بەشێك لە کتێبەکان، ژەهرێك بن بۆ بیری خوێنەرو لێیەوە مرۆڤەکان فێری دەمارگیری و ئەگەزپەرستی و دۆگمایی بێت. دەکرێ بەشێك لە کتێبەکان، وەك سەرچاوەی دروستبوونی ئاشووب و کێشەی گەورە ببینین کە هزری مرۆڤ بەرەو داخراویی و دۆگمایی دەبەن و کتێب وەك هەوڵێك بۆ تاریککردنی دنیا دەبینن.
بۆیە دەبۆ لە هەڵبژاردنی کتێبەکاندا، خوێنەر هوشیارو بیر کراوە بێت و ئەگەر بەرکتێبێکی لەو جۆرەش کەوت، ئەوا نابێت خوێنەر لە ڕووی هزرییەوە بکەوێتە ژێر کاریگەریەتی. ئەمڕۆ بە شێگی زۆری کتێبەکان، بە جۆرێك لە جۆرەکان، هەڵگری گوتارێکی دەمارگیری و پڕپڵستینە و هزری مرۆڤ بە بیری توندڕەویی و ئەتکردنەوە بارگاویدەکەن.
بۆیە نابێ هەموو کتیبێك وەك سەرچاوەی هوشیاریی و کرانەوە و بیری نوێ ببینین.بەپێچەوانەوە دەشێ بەشێك لە کتێبەکان تونڵێکی تاریك بە سەر هزری خوێنەردا بکەنەوە کە دواجار کتێب لە بری ئەوەی ببێتە هەکارێك بۆ بینینێکی دیکە و پێشکەوتنێکی دیکە، ئەوا هزری قەتیس دەکات. بۆیە نابێت بۆوامان وابێت ئیدی کتێب بەگشتی فریادرەسکە و سەرتاپای بوون و ژیانمان بۆ شۆوەیەکی دیکە دەگۆڕێت. بۆگومان کتێب فێری بینینێکی دیکەمان دەکات، بەڵام هەموو کتێبێك نا. چونکە نابێ ئەوەمان بیر بچێت کە ئەفتارو کردەوەی تووندڕەویی و دەمارگیری، ئەنگدانەوەی هزرەکەن.
بەومانایەی دەشێ کتێب مرۆڤ فێری بیرێکی تووندەو تاریك بکات،کە دواجار ژیان وێرانتربکات. وەك ئەوەی گرووپە تووندەوەکان باوەیان پێیە. خاڵێکی دیکە هەر پەیوەست بە خوێنەوە ئەوەیە، کە ئەگەرچی سیسیال میدیا و پێشکەوتنە خێراکانی سەردەم و میدیای ئەلکترۆنی بەگشتی، کاریگەریەتی لە سەرخوێنەوە و کتێب هەبووە، بەڵام دواجار چۆژی هیچ خوێنەوەیەك ناگات بەو چۆژەی کە خوێنەر کتێبێك بە دەستەوە دەگرێت ودەیخوێنێتەوە. هەرگیز شۆوەکانی دیکەی خوێننەوە لە میدیای ئەلکترۆنیدا،وەك کتێب چۆژو هەستێکی تایبەت بە خوێنەرنابەخشن.

بە تایبەتیش بۆ خوێنەرانێك، کە زەمەنێکی درێژە بە کتێبەوە ئاشنان و خوێنەوە بەشێکی سەرەکی پێداویستییە هزرییەکانی ژیانیانە. ئەم

کتێبە دەکرێ وەك دەروازەیەك بۆچوژو بینینی کتێب، وەك سەرچاوەی زانست و هوشیاری مرۆڤەکان ببینین. کە تیایدا کەسانێك هەر تەنها پەیوەندی خۆیان بەکتێبەوە باس ناکەن، بەڵکو ئەو دنیا شاراوەو جیهانە نوێیەش بە خوێنەر دەناسێنن، کە لە پەراوێزی ئاشنابوونیان بە کتێبەوە پێی گەیشتوون. ئاخرهیچ شتێك وەکو کتێب، مرۆڤ لە هەگەوە ناگاتێت و نایکاتە کەسێکی جیاوازترلەوانی تر. هیوادارم ئەوانەی تائێستا ناخوێنەوە و کتێبییان نەناسیوە، ئەو گەوهەرە بەهادارە بناسن، کەدڵنیام هەرگیز لە ناسینی بە درۆژایی ژیانیان پەشیمان نابنەوە..

ڕانانی/سەدیق سەعید ڕواندزی

*ناوی کتێب/چۆژی خوێندنەوە/ ئامادەکردنی(شاخەوان سدیق) بڵاوکراوەی هەفتەنامەی هاوڕاتی_سلێمانی 2019.

ڕۆمانی … ئەفسانەی رەنگستان یان رەنگستانی ئەفسانە … عەبدوڵا سەراج

ناوی کتێب: ئەفسانەی رەنگستان یان رەنگستانی ئەفسانە؟
نووسەر: عەبدوڵا سەراج
نەخشەسازی بەرگ: بەرزین قاسم
پیتچنین و نەخشەسازی ناوەڕك: سامی عەلی بندیان
چاپ: چاپخانەی ڕۆشنبیری

بۆخوێندنەوەی ئەم کتێبە کلیکی ئێرە بکەن ….

هێڵ ستراتیژیی سیاسییەکان کوشندەیە ... جیهاد موحەمەد

هێڵی ستراتیژیی، هێڵێکی کوشندەیە، دەبێت بە نەخشەیەکی درێژخایەن، هەتا ژیانی سیاسیی ئێو حیزبێ، یان ئێو بزووتنەوەیە، یان هەڵگرانی ئێو فەلسەفە و دیدگایە بەهێزت لە کەیان نابێتەوە، وەک دەڵێن هەتا مردن لەگەڵ نەخشەکێشایە و نەخشە ناتوانێت خۆی لە ڕزگار بکات. هێڵی تاکتیکیی، کە زۆر جار دەشێت ئەم هێڵەیش کوشندە بێت، شکستهێنەر بێت، وەلێ ئاسانتر لە هێڵی ستراتیژیی و دەتوانرێت لە قۆناغێکدا حیزبی هێڵکار خۆی لە دەربارز بکات. هێڵی ستراتیژیی لە دەستدانی دەرفەت و بواری جێبەجێکردنی دیدگا و جیهانبینیە بەلسەفییەکانێ، بە هەرچ حیزب و بزووتنەوەیەکی هێڵکار. جگە لە لەدەستدانی دەرفەت و بوار و دەریچەکانی ڕزگاری و ئازادی و سەرفرازی چین، یان نەتەوەی چەوساوە، کە حیزب و بزووتنەوە هێڵکارەکان هەڵگری ئێو دروشمانە بوون،لێ پێناویاندا هاتوونەتە ئاراوە. جار هەبووە حیزبی هێڵکار خاوەنی خەباتێکی دوورودرێژ بوون و بە مەلاین خەڵکی ستەمدیدەی چینێ چەوساوەکان، یان نەتەوە چەوساوەکانیان کردووە بە سوتەمەنی خەیان، بەڵام بە هێڵ ستراتیژییە سیاسییەکانیان، چ لە تیرییدا، یان لە پراکتیکیدا، هەرچییان کردووە و هەرچیان هەنیوەتەوە و چنیویانە بە جارێک هەوەشێنراوەتەوە و، هەموو خەڵکە ستەمدیدەکەش بوون بە ئاردی ناو دەک و پارت و پارتەوازە بوون لە یەکتری. ئیتر ئەم دەردە کوشندەیە دەیان ساڵی خایاندوە و بە متمانەیی و بە باوەڕیەکی زۆر گەورە لە ناو خەڵکدا تەشەنەی کردووە، هەم بە ئابڕو و پێشوا و حیزبە سیاسییەکان، هەم بە ئیرادەی خەیان. ئەم بە متمانەیی و بە باوەڕیە تەنها خودی حیزبەکانی نەگرتووەتەوە، بەڵکو درێژەی کێشاوە بە بە متمانەبوون بە فەلسەفە و جیهانبینیەکەیان، بە ئایدەلۆژیەکەیان، بەو بنەما تیرۆریانەی کە لەسەری کاریان کردوە.

بە نموونە حیزبە ناسیونالستیەکانی کوردستان، جگە لەوەی خەیان کرد بە ئامانج و مەسەلە نەتەوەییەکەیان کرد بە ئامراز بە خەدەمەندکردن و درێژدان بە حوکمڕانییەکی هەتا بڵێی خراپ و نادادپەروەر و نایەکسان، کە ئەمە هێڵێکی ستراتیژیی گەورە بوو کردیان. جگە لەم هێڵە ستراتیژیە ئیداریی و سیاسییە، هێڵێکی ستراتیژیی سیاسیی گەورەتریان کرد، بە دانانی سەرکی حیزبەکانیان بە فریادڕەس و کاریزمایەک بە وێنەی "خواوەند" بە پەرستن. کاتێکیش

کە سەرەک و ئەبەرە فریادڕەسە خواوەندیەکیان تووشی شکستی سیاسیی دەبێت، وەک مەلا مستەفای بارزان، یان تووشی مردن و نەخۆشی کوشندە دەبێت وەک جەلال تاڵەبانی و نەوشیروان مستەفا، ئیتر حیزبەکانیان تووشی شکستی گەورەی سیاسیی و ئیداری دەبن و خەیان بە ئاست ناکرێتەوە، ئاخر کە "خوا" مرد، لە نەوان خەلیفەکاندا بە مەراتگریی و جەگرەوە جەنگ بەرپا دەبێت. ئەم حیزبە ناسیۆنالیستانە، وەک پارتی و یەکێتی و لەم دواییانەشدا بزووتنەوەی گۆران جگە لە قسەکردن بە چاکسازی و هەواداندکی بە سوود بە گەلانەوە بە حیزبەکی مەدەنی سیاسیی، بە هیچ جۆرێک ئەم قسەکردنانەیان بە ناکرێت بە پراکتیک و ناتوانن ڕزگاریان بێت لەو تەنگژە سیاسی و فەسادیەی تووشی بوون. ئەوتا نەک هەر ناتوانن دوای ئەو ئامانجە بکەون کە لە پەناویدا دروست بوون، بەڵکو خودی حیزبەکانیشیان تووشی گەندەڵی و دەستگەڕیی و ناکۆکیی گەورە بوون لە نەوان خەیاندا. هەرچ دەستە و گروپەکیان، هەرچ سەرکردە و کەسی دیاریان ناچار بە خە پاکردنەوە، کە ناتوانن خەیان پاکبکەنەوە، دەستە و گروپەکانی تر و کەسەکانی تر تەماتبار دەکەن و دەستی چەوری خەیان بەیەکتری دەسڕن.

حیزبە ناسیۆنالستیەکانی کوردستان، دوو دەیە و نیو زیاترە بەردەوام هەوڵی ستراتیژیی دەکەن، بەردەوام وازیان لەو ئامانجە هەناوە کە لە پەناویدا دروستبوون، خودی خەیان و حیزبەکانیان بوون بە ئامانج، خەریکی خەدوومەندکردنن. خە دوومەندکردن و گوێنەدان بە هیچ ڕەخنەیەکی خەک، وای لەکردن تووشی دەیان فەسادی ئیداری و سیاسیی و حیزبی بوون، خەکیان تووشی دەردیسەری کردووە، بە هەمان شێوەی خەیان خەکیان تووشی فەساد کردووە، بە تایبەتی چینی بازرگانەکان و دەوڵەمەندکان و کاسپکارانیان تووشی فەسادی کردووە. ئێستا وا خەریکە لەسەر دەوڵەمەند بوون و پگۆ فەسادیە گەورەکیان دەبێت بە شەڕ و ئاژاویان، هەرچ ڕەژە و لە کۆنەکۆە کەسەکی سەرکردە بە ئاشکرا دەردەکەوێت و دەیەوێت خەی بکات بە فریادڕەسی حیزبەکیان و خەکی کوردستان.

ئەم حیزبانە بە تایبەتی یەکێتی و پارتی ناتوانن هیچ جۆرە چاکسازییەک بکەن، ناتوانن ببن بە حیزبی مەدەنی و سەردەمیانە لەگەڵ دنیای سەردەمدا بەڕەپشەوە. هەرچی دەیەکن و دەیکەن هەمووی وەک بەقی سەر ئاو دوای ماوەیەک فش دەبێتەوە.

یەک ڕاستی هەیە کە ئەتوانم بڵێم هەموو کەس لە کوردستاندا ئاگادار خەی گەل نەکات دەیزانێت! ڕزگاربوون لە فەسادی ئیداری و حیزبیی و ماڵیی، ئەم حیزبانە بچووک دەکاتەوە و ئەم قەوارە گەورە زەبەلاحیانە نامێنێت، ئەمەشیان پە قبووڵ ناکرێت، بەڵە ناتوانن

خەیان و حیزبە فاسیدەکانیان ڕاستبکەنەوە. ئەمان ناتوانن ئەم هەنگاوانە هەڵبگرن:

١- لە پێش هەموو فاسیدەکانی کوردستاندا، خەیان بچنە بەردەم دادگایەکی عادیلانە و لەپرسینەوەیان لەگەڵدا بکرێت و پرسیاریان لە بکرێت"ئەم دەوڵەمەندی و بزنسکاریی و بازرگانییەتیەت لە کوێوە هەنا؟"

٢- دەست هەڵبگرن لە دەیان و سەدان پرۆژەی بازرگانێتی.

٣- واز لە دەیان کەناڵی تەلەفزۆنی و ڕۆژنامەی ڕاستەوخۆ و سەبەر بهێنن.

٤- واز لە دەیان هەزار موچەخۆری بندیوار بهێنن، کە بوون بە لەشکرێکی گەورە لە هەڵبژاردنەکاندا بۆکاریان دەهێنن بۆ دەنگدان بەم حیزبانە.

٥- دەستبەرداری فەوفڵی سیاسیی و ئۆژنە شکاندنی یەکتری بن.

٦- واز لە تۆکەکردنی دەستی چەپەیان بهێنن لەگەڵ وڵاتانی دەوروبەر و عێراقدا.

٧- درێ نەکەن و ڕاستگۆیانە داوای لێبوردن بکەن لە خەڵکی کوردستان، هەرچیان هەیە لە پارەوپول و سەروەت و سامانی دزراو و قایمکراو لە ناو بانکەکانی ئەوروپا و دەوڵەتانی دەوروبەردا بگەڕێنەوە بۆ خەڵکی کوردستان.
٨- یاسا سەروەر بکەن و خەشیان وەک هاوڵاتی ئاسایی یاسا بەسەریاندا جێبەجێ بکرێت.
٩- لە هەڵبژاردنەکاندا ساختە نەکەن.
١٠- یاسای هەڵبژاردنەکان بگۆڕن بۆ یاسایەکی دیموکراتیانە.
١١- باج و خەراج بۆ شۆیەکی دادپەروەرانە بخەنە سەر هەموو بازرگان و دەوڵەمەندەکان.
١٢- ژێرخانی ئابووری ببوژێنەوە.
١٤/ دیموکراتی بن لەگەڵ هەموو هاوڵاتیاندا وەک یەک ١٤- فەزڵی حیزبییەکانی خەیان، یان سەرکردەکانی خەیان نەدەن بەسەر خەڵکی تردا.
١٥- پاکسازی بکەن لە زیاتر ٤٠٠٠چوار هەزار ئەکخراوی بەناو مەدەنیدا، کە لە سەدا ٩٧ی ئەم ژمارێ فاسیدە و هی خەیانە. ١٦- کۆشکانیان لە گەڵ پەکەکە و حیزبەکانی ئۆژهەڵاتدا بۆ شۆیەکی

عەقڵانی و سیاسیانە چارەسەر بکرێن.١٧- پەروەردەیەکی دیموکراتی و نوێ دامەزرێنن کە بنەمای ئیدارە و حوکمانی و دیموکراتی پشکووتوو. ١٨- واز لە تووندووتیژی بهێنن١٩- دیموکراتیانە لەگەڵ خەپیشاندەراندا مامەڵە بکرێن٢٠- لە خودی خەیانەوە وەک سەرکی هەرەم و سەرکی حیزبکانیانەوە دەستپێبکرێن بە چاکسازی و پاکسازی و لێپرسینەوە. ئەمەی ئەمان کردویانە لەماوەی حکومانیاندا، هەڵەی ستراتیژیی گەورەیە، خەیان بە ئاستاکرتەوە، ناتوانن بە هەتا هەتایە خەیان لەو نەخشیەیە کوشندەیە ڕزگار بکرێن.

– لە پێش هەموو فاسیدکانی کوردستاندا، خەیان بچنە بەردەم دادگایەکی عادیلانە و لێپرسینەوەیان لەگەڵدا بکرێت و پرسیاریان لێ بکرێت"ئەم دەوڵەمەندی و بزنسکاریی و بازرگانیەتیەت لە کوێوە هێناوە؟" ٢- دەست هەڵبگرن لە دەیان و سەدان پرۆژەی بازرگانتی. ٣- واز لە دەیان کەناڵی تەلەفزۆنی و ڕۆژنامەی ئاستۆخ و سەبەر بهێنن. ٤- واز لە دەیان هەزار موچەخۆری بندیوار بهێنن، کە بوون بە لەشکرکێشی گەورە لە هەڵبژاردنکاندا بۆکاریان دەهێنن بە دەنگدان بەم حیزبانە. ٥- دەستبەرداری فەوفڵی سیاسیی و ئۆژنە شکاندنی یەکتری بن. ٦- واز لە تۆکەکردنی دەستی چەپەڵیان بهێنن لەگەڵ وڵاتانی دەوروبەر و عەراقدا. ٧- درێ نەکەن و ئاستگیانە داوای لێبوردن بکەن لە خەڵکی کوردستان، هەرچیان هەیە لە پارەوپول و سەروەت و سامانی دزراو و قایمکراو لە ناو بانکەکانی ئەوروپا و دەوڵەتانی دەوروبەردا بگەڕێنەوە بە خەڵکی کوردستان. ٨- یاسا سەروەر بکرێن و خەشیان وەک هاوڵاتی ئاسایی یاسا بەسەریاندا جێبەجێ بکرێت. ٩- لە هەڵبژاردنکاندا ساختە نەکەن. ١٠- یاسای هەڵبژاردنکان بگۆڕن بە یاسایەکی دیموکراتیانە. ١١- باج و خەراج بە شێوەیەکی دادپەروەرانە بخرێنە سەر هەموو بازرگان و دەوڵەمەندکان. ١٢- ژێرخانی ئابووری ببوژێنەوە١٣/ دیموکراتی بن لەگەڵ هەموو هاوڵاتیاندا وەک یەک ١٤- فەزای حیزبییەکانی خەیان، یان سەرکردەکانی خەیان نەدەن بەسەر خەڵکی تردا ١٥- پاکسازی بکرێن لە زیاتر ٤٠٠٠چوار هەزار ئەکخراوی بەناو مەدەنیدا، کە لە سەدا ٩٧ی ئەم ژمارەیە فاسیدە و هی خەیانە. ١٦- کۆشکانیان لە گەڵ پەکەکە و حیزبکانی ڕۆژهەڵاتدا بە شێوەیەکی عەقڵانی و سیاسیانە چارەسەر بکرێن.١٧- پەروەردەیەکی دیموکراتی و نوێ دامەزرێنن کە بنەمای ئیدارە و حوکمانی و دیموکراتی پشکووتوو. ١٨- واز لە تووندووتیژی بهێنن١٩- دیموکراتیانە لەگەڵ خەپیشاندەراندا مامەڵە بکرێن٢٠- لە خودی خەیانەوە وەک سەرکی هەرەم و سەرکی حکومەت و سەرکی حیزبکانیانەوە دەستپێبکرێن بە چاکسازی و پاکسازی و

لەپرسینەوە. ئەمەی ئەمان کردویانە لەماوەی حکومەانیاندا، هەڵەی ستراتیژیی گەورەیە، خیان بە ئاستاکرتەوە، ناتوانن بە هەتا هەتایە خیان لەو نەخشیە کوشندەیە ڕزگار بکەن.

جیهاد موحەمەد

قۆزبەکـــــــــــــــی دیکەی فاشیزم... نوێترین کتێبی نووسەر ئیسماعیل حەمەئەمین

نوێترین کتێبی نووسەر ئیسماعیل حەمەئەمین لە لایەن بڵاوکراوەکانی نووسیار چاپ و بڵاوکرایەوە.
فاشیزم چۆنە و چۆن بیردەکاتەوە؟ ئەقڵی نکۆیکردنی فاشیزم لە جینۆسایدچۆن کاردەکات؟ بڕچی فاشیزم خۆی کۆپی دەکاتەوە؟ شەپۆلەدژی فاشیزم لەکۆوە دەستپێدەکات؟ هەقیقەتە ئەقڵانیەکان چین و هەقیقەتە ئیالیستیەکان چین؟ بە چ شێوەیەك پێچکە بچوکەکانی فاشیزم چۆن دوای ڕووخانی دیکتاتۆریەت جارێکیتر فۆرمێکی دیکە لە فاشیزمی نوێ بەرهەمدەهێنن؟ ئەمە و چەندەها گفتوگۆ بەزمانێکی شیکاریانەی ڕوون و بێ گرێ و قسەکردن لەسەر چەندەها نمونەی تر لەدادگایی سەدامەوە تاوەکو دادگایی نازییەکی وەك ئادۆلف ئایشمان و پشت بەستوو بە فەیلەسوفی گرنگ (هانا ئارێنت).

پێرۆگرافێک لە کتێبەکە:

ئادۆلف ئایشمان لە دادگاییکردنەکەیدا زیرەکانە دەیوت لەو تاوانباریە خۆی پاکبکاتەوە، بەوەی بڕشدار بووە لە کوشتنی بە کۆمەڵی جوولەکەکان لە سەربازگەکانی هەڵەکەست. ئایشمان نکۆی لە بڕشداری ڕاستەوخۆی ئەم تاوانە دەکات و دەڵێت؛ من تەنها لە بڕشکدا تاوانبارم نەك هەمووی، تاوانبارم تەنها لە بڕشی ئەوەی من بەپێی ڕێنماییەکانی حکومەت کاری ترانسپۆرت و ئۆرگانیزەی ترانسپۆرتی جوولەکەکانم کردووە و لەوەدا هەڵەم هەبووە. ئاوەها ئادۆلف ئایشمان خۆی وەك پیاوێکی دەسەزی دەوڵەتی نمایش دەکات و

چەمکی (ئەرک / الواجب/ Pflicht) و مەلا و ئەخلاقی ئەم ئەرک بەجێهێنانە دەخاتە ئەستۆی خۆی و تێنانت لە بەشکی دادگاییکردنکدا پێنادباتە بەر ئەم چەمکە و باسی فیلەسوفکی وەک کانت دەکات و بە مەلایەستکی ئەرک بەجێهێناری گوورەی خۆی لەقەڵەمدەدا. خانمە فیلەسوفکی وەک هانا ئارێنت ئەم بڕگریکردنە بە (بەشەرمانە) پێناسە دەکات.
ئایشمان تێنانت خۆی بە تاوانبار دەزانێت بەشوەیکی ناڕاستەوخۆ و لە بەشکیدا، بە قسەی خۆی نەک هەمووی! بەوەی تاوانبارە لە ترانسپەرتکردندا بەڵام لە کوشتندا ئەو تاوانبار نییە! ئەمەش ئەو ئەقڵیەتە ترسناکەمان نیشاندەدا کە ڕژێمە تۆتالیتاریست و فاشیستەکان لە مرۆڤکاندا دروستی دەکەن، بەوەی ئەوان بەشدارنین بەڵکو پێیانکردوون و ئەمان فەرمانبەرن وەک چۆن دەتوانن لە حکومەتی داهاتووشدا هەمان ڕۆڵی جیبەجێکردن ببینین، لەڕشدا مەترسی ئەم بکەرە بەشدارە پشتمەزە دەردەکەوێت، بەوەی زۆر هووکەشیانە و کافامانە بیردەکاتەوە. ئەم خودەی کە بیرناکاتەوە و هووکەشە کاراکتەرەکی گەورەی کەسایەتی خودی ئەو مرۆڤەیە کە لە هەناوی مەدەرنەدا دێتە دەرێ و پێی دەڵێن؛ مرۆڤی مەدەرن.
پڕفایلی کتێب
بەاوکراوەکانی نووسیار
نوسەر: ئیسماعیل حەمەئەمین
بابەت: فەلسەفە
چاپی یەکەم 2019
ژمارەی لاپەڕە: 182
نرخ: 4000 دینار، قەبارە: 21*13،5
ISBN:978-87-93854-02-4

دووڕووی لە دیاردەی بە حاڵەت! … کرمانج فەتاح

لە دونیا ئێستادا قورسە مرۆڤ بتوانێت، بەجۆرێک لەنەو ئەو تەنگژە قوڵە دووڕوویەدا(Murphy personality) مرۆڤکان بناسێتەوە، بەجۆرێک تا بڕکەوتنی دەمارکانمان هاتووە . پەمان وایە ئەو

دووەوی ئەتوانین مرۆڤکان بەجۆرێک لە دەروەبەرمان کەبکەینەوە، هەم نزیک بن لەمانەوە هەم بتوانین سود لە توانا و یان بە بژێوەندیکانی خەمان بکاریان بنین ئەوش جۆرێک لە نەخشیە چونکە لە راستیدا بە ئەوەی کەسکی دووەوبیت لەنگە بتوانیت ببیت بەو کەسەی کە خود خۆی دەیەوێت، ئەمش لە ئەنجام بەوا بوونە بە توانا و تەماناکانی لەهەم بەر پرسکاندا ! بە ئەوەی ببیت بە تاکەکی خۆشەویست و ئارەزوومەند لەناو کەمەگادا ، کە ئەمە ساخلەمەتی یەکی گشتی و تایبەتمەندە بە بەهرەدارەکان و بەتواناکانە ئەوان دەتوانن جێ بەجێی بکەن، بەڵام هەوڵدان (ببیت یە خۆشەویستی خەڵك)کارێکی ئەستەم نییە، نە پێویستە مرۆڤکی دووەوبیت نە پێویستکات مرۆڤ لە پێناو خۆتدا ئاراستە بکەیت.

دووەووکان:- بەدەست خیانەت ، کەسکان خودی خۆیان ئەزانن کە دووەوون لە گوفتار و کردارکانیان دووەوون دووفاقن بە مەبەستێک دووەووی ئەکەن.
دووەووی کارێکی چاکە یاخود خراپ ؟ بەدنیایەوە خراپە بە حاڵەتکی دەروونیدا دائەندرێت.

بەڵام ئەوەی لەرەدا گرنگە هەکاری دروست بوونی مرۆڤی دووەووی چیە؟

★هەکارەی یەکەم:- نەبوونی ژینگەیەکی تەندروست تا بەوەی مرۆڤ نەکەوێتە ژێر کاریگەری نەرێنی لە هەم بەر ژینگەی خەزان و کەمەایەتی بوون، ئەمش لەنگە چەند فاکتەرێک ببێتە هەکاری خوقاندنی ئەم دووەوویە. وەک ژینگەی خەزان لە هەم بەر نەبوونی گرنگی پێندان یاخود پێندانی بەوا بە تاک ئەمش لەنگە ببێتە هەکاری ئەوەی لای تاک گومان لە توانا و ئا و بەچونەکانیدا دروست ببێت، لەنگە ئەوش هەکار بێت بە ئەوەی مرۆڤکی دووەوی بە متمان دروست بکات.

★هەکاری دووەم:-لایەنی پەروەردەی قوتابخانە،کە لەنگە هەکارێکی سەرەکی بێت بە ئەوەی تاک تێیدا دووەوو دووفاق بێتە بەرهەم؛ هەم لەوکاتەی مرۆڤ لە ژینگەی ماڵەوە دێتە ژینگەی بەکەمەایەتی بوونی،سەرتا دەچێتە قوتابخانەیە، کە زەر جار قوتابی بە شاردنەوەی کەم و کوریەکانی هەوە ئەدا بیانوو بە شکستەکانی بنێتەوە؛ زەر جار لە کەوتنی قوتابی لە وانەکانی هەوە و بە دەزینەوەی بیانوێک ئەدات تا لە ماڵەوە شکستەکانی پەردەپۆش بکات.کە هەکارکەشی بە سەرتای تاک دەگەرێتەوە کەخەزانە، چونکە لەنگە هیچ کات گرنگی بە بیروڕاو جیاوازیەکانی نەدرابێت، ئەمش دەکرێت کاری جدی بە بکرێت

لە ڕووی پەروەردەیەوە. کە تاک بە ناوخنی خۆیدا ئاشتبکرێتەوە.
★هەکاری سێیەم:- میدیا و هایەنی رامیاری؛ نکۆی لەوناکرێت ئەم دووفاکتە کاریگەری گەورە بەسەر تاک جە دەهلن بووی چۆن تاک ئاراستەبکەن. بەهۆی گۆشکردنی میدیا و تەکنەلجیاوە، کاریگەری هێزمووونی میدیا بەسەر هزرو سزو ڕەفتارو بیاری تاکەکانەوە زۆر بەڵگەز زیاتر بەدەر دەکەوێت.
میدیا خۆی و چالاکیەکی کۆمەڵایەتی وڕەفتاری تاکەکان ڕەنگ دەخات و ئاراستەیان دەکات .چونکە میدیا خۆی خزاندەتە نێو کایەکانی مرۆڤەوە.
میدیا وئازادی دووەوی یەك دوان، هەر یەکەیان فاکتەرێ بە گۆشکردنی ئەوی دیکەیان ،، بۆیە ئەم دووفاکتەش بەدەر نین کە چۆن کاریگەریان هەبێت لە سەرتاک لە ڕاحیەی سایکلۆژیەوە… لە بوون بە کەسکی دووەو، ئەبە میدیا زەر کات زۆی گرنگی هەبێت لەسەر ئەوی چۆن ئاراستەبکرێت. تا لە بڕۆوندی گشتی بێت.

کرمانج فەتاح

گۆندۆی ئەو چەمکەیە کە کوردایەتی ناشیرین کرد! … شوانە حەسەن ئەبوبەکر

لەئەمدا ئەگەرتەامنین دەبیین ئەو گۆندەیە ئیداری و سیاسی، دادوەری، ئابووری و کۆمەڵایەتییە کە هەکارەکەی نەبوونی سیستم و ڕێکخستن و نەزم و دسیپلین و سەروەرایەتیی یاسایە لەهەرەمی کوردستان کە لە ڕێگای حیزبەکانەوە دەستی ناوەتە بینی کۆمەڵگای کوردستانی باشوور، لە راستیدا ویستی کۆمەڵ لە ڕێبەرانی بەهێز و دەسەڵاتی سەردەمی خەباتی شاخی حیزبەکانە کە هەتا ئێستاش کۆمەڵگا و نەتەوەی کورد لە باشوور و لە پارچەکانی دیکەش بە قەرزار و منەتباری خەیان ئازانن و پێیانوایە ئەوان لە ئاسمانەوە دابزنەراون بە ئاغایەتی و سەروەرایەتی بە سەر کۆمەڵگای کوردستانەوە و چاوەوانیشن خەڵک بەدەنگ و ملکەچیان بە لەزەنی

سوز بنەماڵەی تاڵەبانی پیاو سالارە و لەژێنی زەرد بنەماڵەی بارزانی پیاوسالارە.

ئەمە لە راستیدا ئەوان ئەیانتوانی ببنە خۆشەویست و پاڵەوانی (ماندێلا و گاندی)ئاسا بە کوردستانی باشوور و پارچەکانی دیکەش. بەڵام بە پێچەوانەوە ئەوان خەڵکی کوردستانیان لە دەستی بەعس رزگار کرد، دامەزراوەکانی بەعسیان لە کوردستان هەڵپەچا، بەڵام هیچ ئالتەرناتیڤێکیان بۆ نەبووە. هەر بۆیە هەرەمی دەسەڵاتی رێبەرسالاری، بنەماڵە سالاری، خێڵ سالاری، عەشیرە سالاری جێگای دامەزراوە چۆسنەرەکانی بەعسی لە کوردستانی باشوور گرتەوە و ئەمانەش هەر کامەیان لە کەمپەینی حیزبەکەدا خەیان رەکخست و رکابەرێیەکی ناساغی حیزبیانەیان بەو پێکهاتەو تایبەتمەندیانەوە دەست پێکرد کە لە ئەنجامدا بەزراوترین جاش و سەرکردە جاشەکان، خەیان لەو رکابەرێیە نەخۆش و پێکهاتە ناساغانەدا جێگا کردەوە. بەکورتییەکەی ئەو پێکهاتە نەخۆشە، زیاتر لە چارەکە سەدێیەکە رێبەر و سەروەری پارچەیەکی کوردستانە، بەڵام دەبینین ئێستاکەش هەر ئەو کەسانە دەسەڵاتدار و بەیاردەری سیاسی، ئیداری و ئابووریین کە چل ساڵ لەمەوبەر لە شاخ و سەنگەر بوون و هەندێکیان پاڵەقاژێی مەرگ ئەکەن، بەڵام دەست لە ئەڵقەکانی دەسەڵات بەرنادەن. لەوەش خراپتر هەموو مناڵ و خزم و کەسوکاریان لە جومگەکانی حکومەت و حیزبا جێگیر کردووە، سروەت و سامانێکی زەر و زەوەندیان بە خەیان و بنەماڵە و داهاتوویان پاشکەوت کردووە و گەراشیان بە دەسەڵاتداری و سەروەرایەتی و ئاغایەتیی پشتاوپشتیان بەسەر خەڵکی کوردستانەوە ناوەتەوە، کەچی خەڵکی کوردستان ئێستاش لە پەتەختی هەرەمەکێی و ناوەندی پارێزگاکانیشی خەون بە کاربای بردەوام، بیمەی تەندروستی، بیمەی سەرەتایی و ئینسانیی دیکەوە ئەبینێ. هەتا ئێستاش زیاتر لە نەوەد لەسەدی کاەای بازاڕەکانی کوردستان ، هەر لە پەتاتە، تەماتە، سەوزە و رزق و رزی و پەداویستیی رۆژانەی خەڵکەوە بیگرە لە دەرەوەی کوردستان هاوردە ئەکرێ و ئەمەش بە تەعبیرێ یانە دەست لە بنی هەمانکەوە درچووە.ئەم سیاسەتی حیزبایەتی، کوردایەتی و دەسەڵاتداری و بڕوبڕیێی لە هەرەمی باشووری کوردستان هەیە، نمونەیەکی ناشیرین لە رزگار بوون و ئەزمونی دەسەڵاتداریی خەڵکی بوو کە پیشانی پارچەکانی دیکەی کوردستان و تەواوی گەلانی تری دونیا دراوە .

ڕۆژنامەنووس : شوانە حەسەن ئەبوبەکر

ئازادی جوانترین ناسنامەی تاکەکانی کۆمەڵگایە ... ئەحمەد کامەران

ئازادی وشەیەکە لەووی ڕۆزمانەوە پڵك دێت لە شەش پیت بەڕام بە کۆکردنەوەی ئەم پیتانە دەبێتە جوانترین ناسنامە بۆ تاکەکانی نێو کۆمەڵگادا, بەبێ جیاوازی هەگەزی و نەتەوەیی و ئایینی دەبێت هەموو تاکێك ئازادی بۆ خۆی دەستەبەر بکات بۆ ئەوەی کۆمەڵگایەکی تەندروست و پێشکەتوخواز دروست بێت, هەروەها لەپاڵ دەستەبەرکردنی ئازادی پێویستە کەلتوورێك دروست بکەین کە ڕۆژ لە ئازادی و بیرو بۆ چوونەکانی یەکتری بگرین و هەوڵی شکانەوەی یەکتری نەدەین لە بەرامبەربە ئازادی وبیروبۆچوونە جیاوازەکانمان دا, بەداخەوە ئەمڕۆ کەلتوری شکاندنەوەی یەکتری لەنێو کۆمەلگای کوردی بۆتە بە پیشەیەك لەنێوان تاکەکانی کۆمەڵگادا کە ئەمەش دێ شکان و لێکترازانی لێ دەکەوێتەوە.
هەروەها سنورەکانی ئازادی بۆ مرۆڤ (تاك) زۆر فراوانە, بەڕام ڕەها نیە سەرەڕای ئەوەی کە پێویستە سنورەکانی ئازادی فراوان بێت , لەگەڵ ئەوەش نابێت تاکەکانی کۆمەڵگا ئەو سنورە فراوانە ببەزێنن بەو ئەندازەیەی ببنە ئەگەری دەست درێژی کردن بۆ سەر ئازادییەکانی تاکەکانی دیکەی کۆمەڵگا, بۆیە پێویستە تاکەکانی کۆمەڵگا خۆیان ببنە چاودێر لەسەر ڕەفتارەکانی خۆیان و خۆیان ملکەچی یاسا سنورەکانی کۆمەڵگا بن جا ئەو تامە لە هەر پلەو پێستێکدا بێت.
ئازادی چەمکێکی فراوانە و چەندین لایەنی هەیە لەوانە ئازادی بیروڕا و ئازادی کارکردن و ئازادی ژیان و ئازادی ئاین و...هتد.

لە بەشێکی جیهان ئازادی بۆتە خاڵی ناکۆکی نێوان تاکەکانی کۆمەڵگا ڕۆژانە لە جیهاندا لەسەر ئاینە جیاوەزەکاندا مڕۆڤەکان دەبنە قوربانی وە هەروەها لەنێو کۆمەڵگای کوردی و عێراقی دا ئەم جۆرە هەڵسکردنە لەلایەن بەشێکی تاکەوە دەبینین کە هەڵسکەوتی سەر ئازادی ئاینی کەسانی ترەوە ئەوجا چ بە قسەی ناشرین بێت یاخود بەهەڵسکردن کە ئەمەش دەبێتە هۆی تێك چوونی ئاراستەی هەمنی و ئارامی بەیەکەوە ژیان لە کۆمەڵگادا, خوای گەورە مرۆڤەکانی

بەئازادی درووست کردوە کە چ ئاینێك بۆخۆیان هەڵدەبژێرن وە چۆنیش دەژین وە هەرخۆیش سزاو لێپێچینەوەیان لەگەڵ دەکات لە بەرامبەر هەر هەنگاوێك کە مافێك دەینێت لەژیانی دا بۆیە
ئەمە بۆمان نیە لێپێچینەوە لەگەل یەکتری دا بکەین بەرامبەر بە هەڵبژاردنی هەر جۆرە ئاینێك و هێرشبازێکی دیاری کراودا بە پێچەوانەوە دەبێت هێرش لە ئاین و هێرشبازی یەکتری بگرین کە ئەمەش دەبێتە بەشێك لە هەوشتە بەرزەکانی مافی ئازادی خواز.
.
کاتێك تۆ بە ئازادی دەژیت و بە ئازادانە بیر بکەیتەوە هەرگیز هیچ جۆرە ستەمێك قبول ناکەیت و دەبیتە مافێکی میهرەبان و بەخشندە.

نووسین(ئەحمەد کامەران)
قوتابی کۆلێژی ئاداب

مێژوویەک لە ژیان، مردن! … شوان شەفیق

سەوزەکان شکان
بڵێمەکان غەرقبوون
منیش ژیام!

ماسییەکان سەرئاو کەوتن
بۆقەکان خنکان
منیش ژیام!

دەستەکان شکان
پێنووسەکان فڕشران
منیش ژیام!

کۆلێپچەکران ئازادەکان
پێ دیل بوون زیندانەکان
منیش ژیام!

عاشقەکان تاوانیانکرد
ژووانگەکان چۆلکران
منـــــــــیش ژیام!

گەرانییەکان سەربان
ئاوازەکان قەتیسبوون
منـــــــــیش ژیام!

زەوییەکان فرەشران
سەنگەرەکان چۆلکران
منـــــــــیش ژیام!

شاخەکان خاپوورکران
دەشتاییەکان سووتەنران
منیش ژیام!

منداڵەکان بەناز بوون
دایکەکان زریکاندیان
منـــــــــیش ژیام!

چاوەکان پڕ فرمێسک بوون
دەستەسڕەکان تڕ بوون
منـــــــــیش ژیام!

ژنەکان کوژران
تاوانەکان داپۆشران
منـــــــــیش ژیام!

سەرچەپیان گرت قەڵەشەکان
لە سەدرەدران پاساریەکان
منـــــــــیش ژیام!

بە تاسەوە چاوەڕێ بوون
چاوەکان کز و مات بوون
منـــــــــیش ژیام!

بەندەنەکان دەندران
دەکان شکەنران
منیش ژیام!

دەمەکان وشک بوون
زمانەکان لاڵ بوون
منـــــــــیش ژیام!

جگەرەکان فڕدران
تەپڵکەکان شکەنران
منـــــــــیش ژیام!

پیاڵەکان پڕ کرانەوە
پڕکەکان خورانەوە
منـــــــــیش ژیام!

گورگەکان تێر بوون
مەڕەکان وریا بوون
منـــــــــیش ژیام!

تابلۆکان شۆڕەنران
مۆزەخانەکان تاڵانکران
منـــــــــیش ژیام!

شوان شەفیق

سەعات نۆ … نۆوزاد بەندی

یوم الحساب نۆ پیت
ئەلئەنفال نۆ پیت
کوردوستان نۆ پیت

سەعاتێکی مەچەک
بە مەڕەتێکی کاتیی
هاتتەوە ..
پەمان بڕێ :
لاویم بۆ دیار
ڕزینی مەچەکەوە
بەسەر چوو..

سەعاتێکی
سیتیزن
ئەرێنت
یان یەکە ..
داخی هروب بووە ،
هەتا بێت و پەمان بێ :
باش نیم ..
لێیشم مەپرسن بۆ ..

ئەمە ئیتر
هیچ شک نابێن
چونکە سەعاتەکانی ئەمە
داهاتوویان
هەرگیز باشتر نابێ لە تۆ .

هاتووم بۆ گوێتدا بچرپێنم … یوسف ابراهیم

هاتووم بتبینم
پەیقی جوان
لە نیگایەکت بچنم
و بیرفەنم بۆ دڵەکانم
وەک هەنگاوەکانتـ
یز کەم و
لە پاڵتەوە
بەوریایی بۆگوێتدا بچرپێنم
و بتهێنمەوە
هاتووم نیگارکێشکم پێ بناسێنی
بەدیارتەوە دانیشە
لە خەرهەمات تا خەرئاوا
بتوانێ تابلۆیەک بنەخشێنێ
دڵرەق بێ جوانی تێ بڕ

هاتووم شاعیرێکم بۆ بدۆنی
بۆ وشکانی بتوانێ
بۆ دیوانێکیش بۆ
وێنای جوانی تۆ
بۆ گوێی گوێگرا بچرپێنێ
رێبوارێکم بۆ بدزیەوە
بەدووری زەوی
وڵات وڵات سورابێتەوە
تۆی پیشان بدەم
سەرسام ئا دەمێنێ
هەروەک تازە ئەوەی بینیبێ
کە بەدوای دەسورایەوە
هاتووم پێت بڵێم
بەزمانێکی بازاڕی بنووسم
وشکانم لێنگیش بێت
باسی تۆ بکەم
جوانترین شیعر دەبێت

یوسف ابراهیم

چەپکێک هێنراوە بۆ منداڵان … تاجی سەرکەوتن

تاجی سەرکەوتن
عەلی حەمەڕەشید بەرزنجی
تەماشا چەند بەختەوەرم
چونکە تاجی سەرکەوتنم
بەجوانی کردۆتە سەرم
…
وا مامۆستا و بابە و دایە
کە بەمشوەیە دەمبینن
خۆشیان زۆر لە دڵدایە

……
لەدوورەوە بانگم دەکـــــــەن
باوەشم بۆ دەکـــــــــــەنەوە
ماچ و خەندەم بۆ هەڵدەدەن
….
ئای چەند دڵم شادومانە
باخچەی منداڵان جڵدڵم
دەڵم بەرە و قوتابخانە
18/5/2019 ..…

دیاریيەکەی دایکم
عەلی حەمەڕەشید بەرزنجی
ئای چەند خۆشبوو لەسەرخۆ
دایکم کــەوتە گفتــوگـــۆ
وتی ڕۆژەی شـــــــــیرینم
دیـــاریم هێناوە بۆ تـــــۆ
…
منیش زۆر بە پـــــەرۆشی
سەرم خستە ســـــەر کۆشی
دەستی هێنا بەســـــەرما
دنیایەك خـــۆشیم نۆشی
…
پاشان دایە دەست و برد
هات منی ماچ باران کـرد
ماچ خەڵات و هـــاندەرە
بۆ ئەمەی ژیکـەڵە و ورد
…
هێندەم زانی دایە خان
وتی فەرموو ڕۆژە گیان
ئەوە چــەندین کتێب و
گۆڤاری نوێی منداڵان
…

وتم دیـــــاری تۆ و بابە
بـــــــەبـــــاشی دنیابە
چونکە دەســـــزی ئەمەن
زۆر بـــــە نرخ و نایابە

…
وا منیش بۆیـــــار دەدەم
کتێبخانەی ژووورەکـــەم
بەو هاوڕێ بەنرخـــانە
زیاتر فراوان بکـــــەم
…
27/12/2016

خەون و خۆزگە

عەلی حەمەڕەشید بەرزنجی

منداڵێکی بچـــــــــــــکۆلانـەم
بە هـــــاوشێوەی پەپولە و هەنگ
پێ پێم لـــە بەهـــــــرە و هیوا و
دنیایەك خەون و خۆزگەی شـەنگ
…
ســـــــەیری چەند بە گورجوگۆڵی
بەرەو ئاســـــێ هەنگـــــاو دەنێم
لە هـــــەوێدان ماندوو نابـــــم
بە خـــــــەندەوە ســـــرود دەڵێم
…
زۆر حەز دەکـــــەم ببمە پێشەنگ
لـــە کـــــاروانی پێشکـــــــەوتنا
بەهۆز و بـــــــۆای بـــــــەتینم
تا دیـار بم لە ســـــــەرکەوتنا
…
7/6/2018

منداڵ و ئایندە
عەلی حەمەڕەشید بەرزنجی
هـــەر منداڵان ئایندەی
گـەشی کۆمەڵن هەمـوو
پێن لە بەهـرە و هیوا و
خەون و خۆزگە و ئارەزوو
…
بەوانەوە شـــــانۆی ژین
هەنگا و هەنگ و شـیرینە

پێ‌ه‌ له‌ قاقا و خـــه‌نده‌ و
هه‌رخـــێشی و پێکه‌نینه‌
…
بـــێن بۆ هه‌ر جێگایه‌ك
شـــــادی له‌وێ میوانه‌
سیمای دڵگیری منداڵ
هه‌تاکو بـــێی جـــوانه‌
…
ده‌ڵێی خه‌رمانی گوڵن
هێنده‌ بۆگه‌رد و پـــاکن
بنیاتنه‌ری کۆمه‌ڵگه‌ن،
ئاینده‌ی گه‌ل و خـــاکن
6/2018/ 20